

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa M. Ż.
przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej M. w W.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 października 2020 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 stycznia 2020 r., sygn. akt (...),

1) oddala zażalenie

**2) przyznaje adwokat J. S., prowadzącej Kancelarię
Adwokacką w (...), od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w
(...) kwotę 5,400,- (pięć tysięcy- czterysta) zł powiększoną o
należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce M.
Ż.- P. w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki M. Ż. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 kwietnia 2018 r. wydanego w sprawie przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej "M." w W. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. Powódka, zawiadomiona o terminie rozprawy apelacyjnej przez awizo, nie była obecna na ogłoszeniu orzeczenia.

W dniu 26 czerwca 2019 r. powódka złożyła wniosek o o przywrócenie terminu do wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 kwietnia 2019 r., załączając ten wniosek. Powódka zarzuciła, że nie została zawiadomiona o terminie rozprawy apelacyjnej.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 maja 2019 r. oraz odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku. Z motywów rozstrzygnięcia wynika, że Sąd zwrócił się do operatora pocztowego z reklamacją przesyłki zawierającej zawiadomienie o terminie rozprawy z dnia 10 kwietnia 2019 r. Z podjętych w tym postępowaniu ustaleń wynika, że przesyłka była dwukrotnie awizowana z powodu nieobecności adresata, zawiadomienie o nadejściu przesyłki pozostawiono w skrzynce pocztowej powódki. Terminy przechowywania w placówce oddawczej Urzędu Pocztowego zostały zachowane, a przesyłkę zarejestrowano w dniu 19 kwietnia 2019 r. w systemie EPO (Elektronicznego Potwierdzenia Odbioru) jako niedoręczoną z powodu niepodjęcia w terminie i zwrótnie przekazano w dniu 25 kwietnia 2019 r. nadawcy. W ocenie Sądu powódka nie uprawdopodobniła faktu, że w skrzynce pocztowej nie pozostawiono wskazanych zawiadomień o przesyłce, a tym samym braku zawinienia opóźnienia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem. Fakt zaginięcia koperty z korespondencją po jej zwrocie nie ma znaczenia, gdyż z protokołu rozprawy wynika, że Sąd Apelacyjny odnotował, że wezwanie zostało awizowane prawidłowo i należy je pozostawić w aktach ze skutkiem doręczenia. Konsekwentnie spóźniony wniosek o sporządzenie i doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem został odrzucony.

Powódka wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie z dnia 16 stycznia 2020 r. w części dotyczącej odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia. Wnosząc o uchylenie orzeczenia w tym zakresie i o „uwzględnienie wniosku o sporządzenie uzasadnienia” zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia i dokonanie wybiórczej materiału dowodowego, w szczególności pisma Poczty Polskiej w przedmiocie reklamacji przesyłki pocztowej oraz notatki służbowej upoważnionego pracownika Sądu, z której wynika, że wezwanie na termin rozprawy apelacyjnej skierowane do powódki wróciło do Sądu Apelacyjnego w dniu 25 kwietnia 2019 r., a w aktach brak koperty zawierającej tę przesyłkę, art. 139 § 1 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie i uznanie, że awizowanie przesyłki było prawidłowe oraz nieustalenie, czy strona powodowa miała realną możliwość odbioru przesyłki. Skarżąca wskazała ponadto na błąd ustaleń faktycznych polegających na uznaniu braku niedoręczonej przesyłki sądowej w aktach za fakt irrelevantny dla rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył:

Co do zasady sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji i doręczenie go wraz z uzasadnieniem stronie następuje na jej wniosek złożony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji (art. 387 § 1 i 3 k.p.c.). Jeśli strona niełoży skutecznie takiego wniosku termin wniesienia skargi kasacyjnej nie zaczyna biec. Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. w brzmieniu mającym zastosowanie w sprawie. Niemniej badanie prawidłowości tego orzeczenia przez Sąd Najwyższy w aspekcie zachowania ustawowego terminu do wniesienia wniosku wymagałoby przeprowadzenia uprzedniej kontroli postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 16 stycznia 2020 r. w części oddalającej wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Miało ono bowiem wpływ na podjęte rozstrzygnięcie, a jako prawomocne pozostaje w obrocie prawnym i wiąże sądy. Nie budzi przy tym wątpliwości, że zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji jest

niedopuszczalne, gdyż dotyczy jedynie postępowania wpadkowego, wywołanego złożeniem tego wniosku i nie ma charakteru orzeczenia "kończącego postępowanie w sprawie" w rozumieniu wskazanym wyżej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001, Nr 2, poz. 22 oraz niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r., IV CZ 131/05, z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 194/12, z dnia 18 stycznia 2017 r., V CZ 88/16). Konsekwentnie nie podlega ono samodzielnemu zaskarżeniu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r. III ZP 1/00, OSNC 2001, nr 1, poz. 1). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem niezaskarżalne postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji może być poddane kontroli Sądu Najwyższego jedynie na podstawie art. 380 k.p.c. przy rozpoznawaniu zażalenia na kończące postępowanie postanowienie odrzucające wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku, miało bowiem niewątpliwie wpływ na to rozstrzygnięcie. Warunkiem jej przeprowadzenia jest jednak złożenie w środku zaskarżenia wniosków wnoszonym przez profesjonalnego pełnomocnika wyraźnego wniosku opartego na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 36 oraz niepublikowane z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06, z dnia 21 sierpnia 2014 r., IV CZ 43/14, z dnia 18 sierpnia 2017 r., IV CZ 42/17, z dnia 18 stycznia 2017 r., V CZ 88/16). W orzecznictwie przyjęto, że wniosek taki musi być sformułowany wprost, wskazywać wady kwestionowanego rozstrzygnięcia, nie można go domniemywać ani wyprowadzać pośrednio z treści uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2016 r., IV CZ 97/15, z dnia 10 lutego 2016 r., I CZ 119/15, z dnia 8 lipca 2016 r., I CZ 38/16, z dnia 8 listopada 2016 r., III CZ 41/16, z dnia 18 stycznia 2017 r., V CZ 88/16). Kognicja Sądu Najwyższego nie obejmuje bowiem przypisywania pismom procesowym stron treści wprost w nich niewyrażonych oraz samodzielnego oznaczania zarzutów, które mają podlegać jego ocenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 r., II CZ 4/13, z dnia 19 listopada 2014 r., II CZ 74/14, z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZ 49/17).

Zażalenie powódki wprost i w sposób wyraźny ogranicza zakres zaskarżenia postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 stycznia 2020 r. tylko do rozstrzygnięcia o odrzuceniu wniosku. Treść uzasadnienia tego środka zaskarżenia nie pozwala również na przyjęcie, że wniosek został sformułowany w sposób dorozumiany, gdyż koncentruje się na kwestii doręczenia zawiadomienia o rozprawie apelacyjnej.

Odrzucenie wniosku powódki o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) nastąpiło na skutek niedochowania przez nią ustawowego dwutygodniowego terminu liczonego od dnia ogłoszenia wyroku (art. 387 § 2 k.p.c.). Okoliczność złożenia wniosku po upływie tego terminu jest bezsporna. Z tej przyczyny zażalenie na postanowienie o odrzuceniu wniosku podlega oddaleniu jako bezzasadne.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne. O kosztach postępowania zażaleniowego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla skarżącej postanowiono zgodnie z § 8 w zw. z § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2016 r., poz.1714 ze zm.).